

Titel: 6. Structuur

Op Maat Begrijpend lezen groep 8

Auteur: Daniëlle van der Zalm

Eerste druk, 2020

Copyright © 2020 - Daniëlle van der Zalm

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Daniëlle van der Zalm.

6. DE STRUCTUUR VAN TEKSTEN

- Start
- Terugblik

- Wat heb je tot nu toe geleerd?
- Heb je de afgelopen week leesstrategieën ingezet? Zo, ja bij welke vakken en wat was je ervaring?

- Voorkennis

- Er worden vragen gesteld over de structuur van een tekst.

DE VRAGEN

1. Wat is samenvatten van een tekst en hoe kun je dit doen?
2. Wat bedoelen we met het voorspellen van een tekst en hoe kun je dit doen?

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst leest.

Tekst 1

Het leven in 2050

1. Om kwart over zeven wordt Sven wakker. De verlichting staat aan, zodat zijn hersenen door hebben dat hij uit zijn bed moet. Sven slaat zijn dekbed op, waardoor de verlichting in de badkamer en de gang aan gaat. Hierdoor kan hij gemakkelijk de weg naar de badkamer vinden zonder dat hij zijn tenen stoot.
2. Terwijl hij een douche neemt kijkt hij op de glazen douchewand om te kijken welke activiteiten hij vandaag gaat doen. Als hij na het douchen door de gang loopt, hoort hij zijn zus Lieke. Zijn zus staat op de Kids Energy Trainer. Terwijl ze staat te springen op de trainer wordt de bewegingsenergie omgezet in elektriciteit.
3. Vervolgens loopt Sven naar beneden naar de keuken. Ontbijten kan snel, omdat alles al klaar staat. Die broodjes afbakken net voordat hij uit je bed komt is echt een werelduitvinding, denkt Sven. Via een smarthorloge, die een 3D beeld van de persoon waarmee je belt boven je scherm laat zien, heeft hij nog even contact met zijn moeder die al op haar werk is. Hierdoor lijkt het net of ze gewoon voor hem staat. Dat is echt fijn!
4. Nu snel naar school. Hij geeft de deur een duw en deze opent zich vanzelf. Sleutels zijn niet meer nodig. Dat is echt iets uit het verleden. "Handig hoor, die nieuwe technologie", zegt Sven. Het blijft gek om zonder een tas te vertrekken naar school. Het enige wat hij nodig heeft, is een smarthorloge waarmee je kunt telefoneren, fotograferen, maar ook alle informatie die je wenst kunt opzoeken en opslaan. Bovendien gaat hij morgen op schoolreis. Gezellig met de hele klas in de spaceshuttle naar de maan om even te kunnen genieten van het uitzicht op aarde.

©Daniëlle van der Zalm

Lees tekst 1.

1. Wat is de beste samenvatting van dit verhaal?

- A. Apparaten in huis en de gang van zaken op school in 2050
- B. Het leven van Sven in 2050.
- C. Het opstaan uit bed en het gebruik van allerlei handige apparaten en de gang van zaken op de school van Sven in 2050.

Lees onderstaande tekst.

Kapper

Vanavond is het eindelijk zover! Samen met haar vriendinnen gaat Miranda naar het klassenfeest. Vol verwachting en verlangen heeft ze de nachten afgeteld. Miranda wil er op deze dag op haar allermooist uit zien. Ze heeft de jurk die ze vorige week met haar moeder heeft uitgezocht al aan. Ze is ook al naar de kapsalon om de hoek geweest, waar de kapster ervoor heeft gezorgd dat haar kapsel er piekfijn uit ziet.

2. Wat is de bedoeling van de schrijver?

- A. Hij geeft een verslag van de voorbereidingen op het klassenfeest
- B. Hij geeft zijn mening over de voorbereidingen op het klassenfeest.
- C. Hij noemt de voordelen van de voorbereidingen van het klassenfeest.
- D. Hij geeft een terugblik op de voorbereidingen van het klassenfeest.

3. Welke zin vat de tekst het best samen?

- A. Miranda gaat met haar vriendinnen naar het klassenfeest.
- B. Vol verwachting en verlangen wacht Miranda op het klassenfeest.
- C. Miranda zorgt ervoor dat ze er fantastisch uitziet voor het klassenfeest.

Structuur

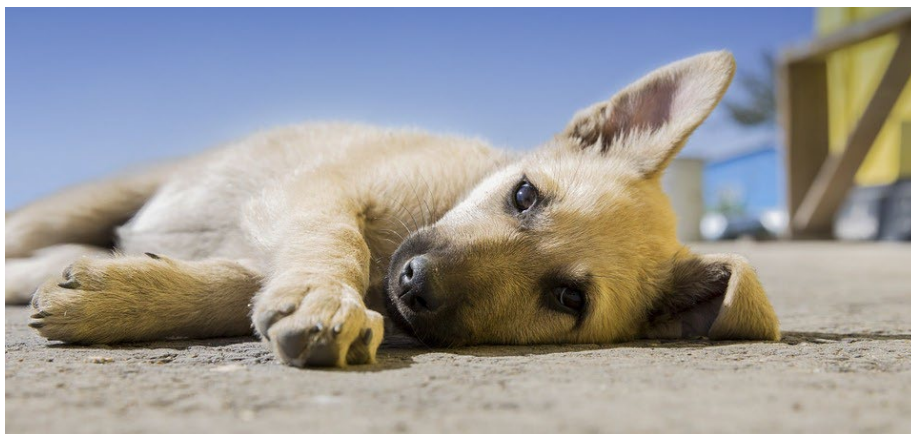
Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst leest.

Tekst 2

Honden

Wat moet je weten, voordat je een hond koopt?

Ook al zullen we het niet meteen denken, de hond is een roofdier. De hond stamt af van de hondachtigen, waartoe ook wolven, vossen en jakhalzen behoren. De tamme hond zoals wij die kennen stamt af van de wolf. Wij kennen de hond natuurlijk vooral als huisdier, maar er zijn ook honden die in het wild leven, zoals de wilde hond.

Honden hebben hele goede oren en horen zelfs beter dan de mens. Ze kunnen geluiden horen die te zacht of te hoog voor ons zijn en weten precies waar het vandaan komt. Honden kunnen minder goed kleuren waarnemen. De kleuren zijn wat grauwer. Echter hebben ze wel een breder blikveld, omdat de ogen aan de zijkant van de kop zitten. En ze kunnen vooral in het donker en in de schemering heel goed zien. De snuit zit aan de voorkant van de kop. Hoe langer de snuit, hoe beter de hond kan ruiken. Een hond gebruikt zijn scherpe neus om te kunnen jagen.

Echter wordt de neus ook gebruikt om de omgeving in de gaten te houden en om met andere honden te communiceren. Honden zijn gewend om de omgeving waarin ze leven af te bakenen, door hun territorium aan te geven. Ze doen dit met geursporen, ook wel geurvlaggen genoemd. Dat betekent dat ze hier en daar een beetje urine (door te plassen) achter laten. Hiermee waarschuwen ze andere honden om niet in hun buurt te komen.

Tip:

Wie een leuk hondje wil kopen en gaan opvoeden, moet beseffen dat het van oorsprong een roofdier is. Tamme honden zijn zeer geschikt om als huisdier te houden. Bedenk echter wel dat een hond aandacht vraagt en drie keer per dag moet worden uitgelaten. En bedenk welk type hond bij je past. Er zijn namelijk 300 verschillende rassen en elk ras heeft bepaalde karaktereigenschappen en een aanpak nodig die daar bij past.

©Daniëlle van der Zalm

4. Welk woord of welke woorden geven het best weer waar alinea 2 over gaat?

- A. alle zintuigen van de hond
- B. kenmerken
- C. horen, zien en ruiken

Lees onderstaande tekst.

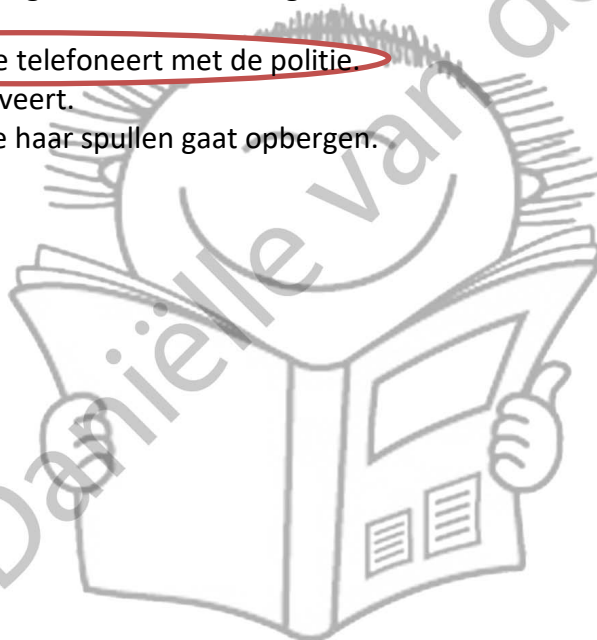
De buurvrouw ontdekte dat alle kasten en deuren in huis open gemaakt zijn en er overal spullen op de grond liggen, daarom moet zij de politie bellen. Zij kunnen hulp bieden. Voor de buurvrouw is dat een uitkomst.

5. Wat is de beste zin bij de tekst?

- A. De buurvrouw is in paniek.
- B. Er is ingebroken bij de buurvrouw.
- C. De buurvrouw belt de politie.

6. Waar zal het vervolg van de tekst over gaan?

- A. Over de buurvrouw die telefoneert met de politie.
- B. Over de politie die arriveert.
- C. Over de buurvrouw die haar spullen gaat opbergen.

Structuur

Samenvatten en voorspellen

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst leest

Tekst 3

Een moestuin maken

Altijd al willen weten waar het fruit en de groenten uit de winkel vandaan komen? Hoe leuk is het om het antwoord op deze vraag te zien groeien in je eigen achtertuin. Dit kun je doen door het maken van een eigen moestuin.

Start met het uitzoeken van een goede plek. Een beschutte plaats met zoveel mogelijk zon is ideaal, want de meeste groente en fruitsoorten houden van minimaal zes tot acht uur zon per dag en van een plekje waar nauwelijks wind is.

Na het bepalen van de plaats kun je de grootte van de moestuin bepalen. Een plekje van een vierkante meter is al genoeg. Je kunt deze het best opdelen in vier vlakken. Voor een goed resultaat maak je de grond vlak en spit je de aarde van de moestuin om, zodat er geen onkruid of begroeiing meer is.

Inspecteer vervolgens de grond, want een goed begin is het halve werk. Hij mag niet te vochtig en niet te droog zijn en zorg ervoor dat je weet welke grond er in je tuin ligt. In Nederland heb je zand, klei en veengrond. In principe is elke grondsoort geschikt, echter verschilt de ideale bodem per soort groenten. Op internet vind je allerlei sites met informatie over de bodem en het soort groenten en ook tips om de grond te verbeteren.

Dan is het nu tijd om de zaaiperiode te bepalen en een groente te kiezen die je kunt gaan zaaien. Zaai de gekozen groenten in rijen en let op de afstand tussen de plantjes, zodat de plantjes de ruimte hebben om te groeien. Maak het voor jezelf niet te moeilijk. Kies in eerste instantie voor groenten die makkelijk groeien zoals bonen, sla of tomaten, zodat je zeker weet dat je succes hebt en lekker kunt eten van je eigen verbouwde groenten.

En dan nu goed verzorgen. Onderhoud de moestuin door regelmatig het onkruid weg te halen, geef mest, beschermingsmiddelen en voldoende water.

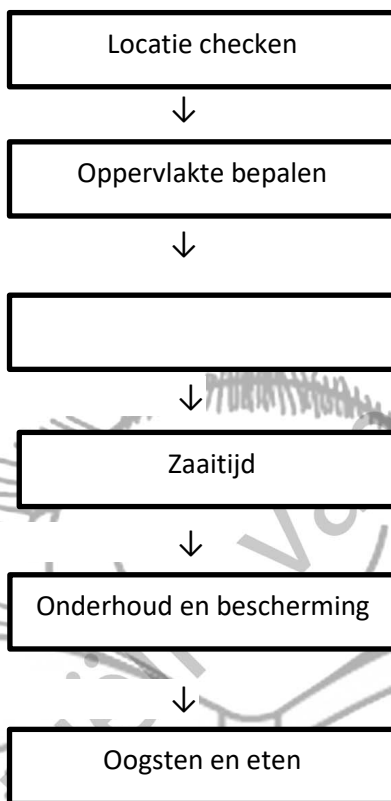
En dan is het wachten, totdat je kunt gaan oogsten en heerlijk kunt gaan smullen van je eigen groenten.

© Daniëlle van der Zalm

7. Lees alinea 5. In welke volgorde kun je zaaien?

- A. Bepaal de zaaiperiode, kies de juiste groenten, zaai in rijen en met voldoende afstand.
- B. Bepaal de zaaiperiode, kies de juiste groenten, zaai de groenten.
- C. Bepaal de zaaiperiode, kies de juiste groenten, zaai in rijen en met voldoende afstand, kies gemakkelijk groeiende groenten.

8. Dit is een schema bij de tekst. Dit schema is nog niet afgemaakt. Wat hoort er in het lege vakje te staan?

- A. grondsoorten
- B. de juiste grondsoorten creëren
- C. de juiste grond
- D. de grond

Lees de tekst.

Kapper

Vanavond is het eindelijk zover! Samen met mijn vriendinnen ga ik naar het klassenfeest. Vol verwachting en verlangen heb ik de nachten afgeteld. Ik wil er op deze dag op mijn allermooist uit zien. Ik heb de jurk die ik vorige week met mijn moeder heb uitgezocht al aan. Nu alleen nog naar de kapsalon om de hoek waar de kapster ervoor gaat zorgen dat mijn haar er piekfijn uit gaat zien.

9. Lees bovenstaande tekst. Hoe gaat deze tekst verder?

- A. Over hoe ik mijn haar ga stijlen.
- B. Over mijn bezoek aan de kapsalon en hoe de kapster mijn haar gaat stijlen.**
- C. Over mijn vriendinnen die mij ophalen om naar het klassenfeest te gaan.

Tip!

Kennis van de structuur van een tekst en voorkennis over het onderwerp maakt het mogelijk om de inhoud van een tekst te **voorspellen**. Maak ook gebruik van je voorkennis over het onderwerp.

Lees de tekst

Een mooie zomerdag

Op een mooie zomerdag zit een man rustig voor zich uit te staren naar het water. Hij kijkt of zijn dobber al beweegt, als teken dat er een vis aan de haak hangt. De emmer naast de man is nog leeg. Helaas heeft hij na uren nog niets gevangen. Op dat moment komt er een voetganger aan en die roept: "Hallo, heb je al beet?" De visser reageert: "Ssst.", want op dat moment ziet hij zijn dobber flink heen en weer bewegen.

10. Lees bovenstaande tekst. Hoe gaat deze tekst verder?

- A. Over de visser en de voorbijganger die een gesprek beginnen.
- B. Over de visser die nadat hij uren niets heeft gevangen, besluit om te stoppen.
- C. Over de visser die zijn hengel omhoog haalt, omdat hij een vis heeft gevangen.**

Lees de tekst

De schoolfotograaf

Het is al jaren traditie op school. Eens in het jaar komt de schoolfotograaf op school. In de ochtend wordt er direct gestart door de fotograaf met het maken van de foto's. Er is een heel schema gemaakt door de directeur van de school. Hierdoor is voor elke groep duidelijk dat er eerst een groepsfoto en daarna een portretfoto wordt gemaakt. Alleen bij groep 1-2 is dit andersom, want dan weet iedereen zeker dat er nog geen vlekken op de kleding zitten van het buitenspelen. Dan wordt groep 1-2 opgehaald om de foto te maken.

11. Lees bovenstaande tekst. Hoe gaat deze tekst verder?

- A. Over groep 1-2 die buiten gaat spelen
- B. Over groep 1-2 die een groepsfoto gaat maken
- C. Over groep 1-2 die een portretfoto gaat maken**

Structuur

Samenvatten en voorspellen

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst leest.

Tekst 4

11 april 2017

Complete muntschat gevonden

Bij archeologisch onderzoek in het Groningse dorp Loppersum zijn 48 goudgulden en een Tudor- penning aangetroffen. Volgens archeologen een zeer zeldzame vondst met een waarde van tussen de 25.000 en 30.000 euro.

Het gaat om 48 gouden munten uit de 16e eeuw die afkomstig zijn uit het Heilige Roomse Rijk. Op de munten staan heiligen afgebeeld. De oudste lijkt afkomstig te zijn uit 1501 en de jongste uit 1592. De munten komen oorspronkelijk uit Duitsland en ze zijn uitgegeven in naam van verschillende Duitse keizers als Karel V, Maximiliaan II en Rudolph II.

Er zijn niet alleen goudgulden gevonden maar ook een unieke penning. Op de penning is een Tudor roos afgebeeld. Dat is een insigne dat werd gebruikt door Engelse troepen die rondom Groningen gelegerd waren in deze tijd.

De munten werden gevonden op de plek waar tot begin jaren zestig het huis van de familie Glas stond. In de 16e eeuw heeft daar waarschijnlijk een welvarend iemand gewoond, die eigenaar was van de schat en de munten heeft opgeborgen om ze te beschermen tegen plunderingen.

De goudgulden en de penning waren één dag, op zaterdag 20 mei, tijdens het evenement Lente in Loppersum voor iedereen te bewonderen. De munten zijn eigendom van de provincie Groningen.

©Daniëlle van der Zalm

12. Lees tekst 4. *Complete muntschat gevonden.*

Wat zijn de twee belangrijkste woorden in deze tekst?

- A. munten, penning
- B. munten, huis
- C. munten, provincie Groningen
- D. munten, archeologen

13. Door een stukje tekst nogmaals te lezen begrijp je het vaak beter.

Lees de inleiding (Bij archeologisch... t/m ... 30.000 euro.) nogmaals. Waar gaat deze alinea vooral over?

- A. een zeldzame vondst
- B. het Groningse dorp Loppersum
- C. archeologisch onderzoek
- D. een munt

14. Lees de tweede alinea (Het gaat om... t/m ... Rudolph II.) nogmaals. Waar gaat deze alinea vooral over?

- A. Duitsland
- B. Duitse keizers
- C. archeologie
- D. De oorsprong van de munten

15. Bij een *opsomming* gaat het om voorbeelden.

Lees de derde alinea (Er zijn... t/m ... in deze tijd.) nogmaals. Je vindt daar een *opsomming*...

- A. Penning en Tudor roos
- B. Goudguldens en een unieke penning
- C. Tudor roos en insigne
- D. Engelse troepen en Groningen

